

*alles voltooid door het ééne gezegde aan de vrienden der vrijheid: Rig u in gelijk wij. Het was zoo goed als of gij hun zeidet: wij zullen u inlijven, indien gij het voorstelt. Was het mogelijk, dat in een land, door Fransche krijgsbenden en zendelingen overstroomd, dergelijk voorstel niet werd gedaan?"*<sup>81)</sup>

Pierantoni schrijft: „Die Geschichte der Revolution lässt sich in drei Perioden theilen: die erste die der inneren Reformen, die zweite die der Vertheidigung, und die dritte die der Ideenverbreitung und der Eroberung. Die *Assemblée constituante* und *législative* gehören zu der ersten Periode; der *Convent* und die Schreckensherrschaft der zweiten, das Directorium, das Konsulat und Kaiserthum der dritten an." <sup>82)</sup>

Zelfs voor eenen historischen roman ware deze voorstelling gewaagd.

Zeker is de Napoleontische tijd eene periode van verovering geweest. Maar geheel in aansluiting aan de revolutie, waaruit hij was voortgekomen. Ja, ook in de vormen is de overeenstemming met wat onmiddellijk voorafging volkomen. Onverwijld heeft ook hij als eerste consul den lof des vredes bezongen. En als straks de vijandelijkheden hervat worden, is dit immers daarmee niet in strijd. Zij geschieden toch juist om den vrede te verkrijgen, ter wille van de rust der wereld. Gelijk hij zich niet ontziet in eene proclamatie te verkondigen: „*Vous désirez la paix; le gouvernement la désire avec plus d'ardeur encore; ses premiers vœux, ses démarches instantes ont été pour elle. Le premier consul a promis la paix, il ira la conquérir à la tête de ses guerriers. Il jure de ne combattre que pour le bonheur de la France et le repos du monde. Il arrachera l'humanité tout entière au fléau qui la dévore depuis tant d'années.*" <sup>83)</sup>

Ook later wordt telkens, trots het werpen van de oorlogsfakkel over gansch Europa, met den vredepalm gewuifd. Wat Laurent aldus beschrijft: „*Napoléon est toujours le même; il est né conquérant, mais son langage est celui de la paix. Le mini(s?)tre des cultes propose d'établir une fête pour célébrer l'anniversaire du couronnement et de la bataille d'Austerlitz. Quand on lit son rapport, on croirait entendre un orateur de 89: „Le héros de la France est le pacificateur de l'Allemagne et le bienfaiteur de „l'humanité". Les actes ne sont guère*